Dawid — odwaga, pycha i odpowiedzialność

Od Jozuego do proroków • 1 Sm 17:32–50; 24:4–8; 2 Sm 11:1–12:13

Myśl przewodnia

Odwaga potrzebuje roztropności, a przewaga nad innymi wymaga samokontroli.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

W 1 Sm 17 Dawid mierzy się z Goliatem, podczas gdy starsi wojownicy są sparaliżowani obawą. Narracja podkreśla jego zaufanie do Boga i gotowość działania.

Saul proponuje Dawidowi zbroję. Młody pasterz rezygnuje, ponieważ nie jest do niej przyzwyczajony (1 Sm 17:38–40). To przykład rozpoznania własnych możliwości, a nie lekceważenia przygotowania.

W 1 Sm 24 ten sam Dawid oszczędza Saula, choć ma nad nim przewagę. Trzeba więc odróżnić odwagę od pragnienia zwyciężania za wszelką cenę. Prawdziwe przywództwo wymaga zdolności do rezygnacji z odwetu.

1 Sm 17 i 1 Sm 24 pokazują różne fazy życia Dawida. 2 Sm 11–12 opowiada o nadużyciu pozycji królewskiej i o wyrządzonej krzywdzie. Nie wolno rozpatrywać tego epizodu jako zwykłego „błędu miłosnego”: Dawid wykorzystał władzę, a Uriasz poniósł śmierć z jego rozkazu. Prorok Natan przypomniał mu moralną odpowiedzialność. Przyznanie się do winy jest początkiem skruchy; poszkodowani nadal wymagają sprawiedliwości i ochrony.

Biblia ukazuje jednak także późniejsze moralne potknięcia Dawida jako króla. W 2 Sm 11–12 nadużywa swojej władzy i ponosi odpowiedzialność za ciężką krzywdę. Takie zestawienie uczy, że wcześniejsze bohaterskie czyny nie dają nikomu prawa do późniejszego zła.

Cele lekcji

- Porównuje odwagę Dawida w 1 Sm 17 z umiarem w 1 Sm 24.
- Analizuje ryzyko pychy i nadużycia przewagi.
- Formułuje zasady odpowiedzialnego przywództwa.
- Potrafi odpowiedzieć: Dlaczego odpowiedzialność króla jest większa niż osoby pozbawionej władzy?

Przebieg zajęć

Problem i hipoteza — 5 min

Czy jedna odważna decyzja dowodzi, że człowiek zawsze postępuje dobrze?

Tekst oraz kontekst — 12 min

Lektura 1 Sm 17:32–50; 24:4–8; 2 Sm 11:1–12:13. Od opowieści o Rut przechodzimy do historii Dawida, jej prawnuka według Rt 4:17–22. Biblijny portret Dawida zawiera czyny odważne, ale także ciężkie błędy króla.

Porównujemy argumenty — 11 min

Porównajcie 1 Sm 17:38–47 i 1 Sm 24:4–8. Dopiszcie, jak wygląda odpowiedzialne wykorzystanie przewagi.

Dylemat i karta — 16 min

Przeanalizujcie dylemat przywódcy: „Mogę kogoś poniżyć, aby zyskać popularność”. Zapiszcie skutki odmowy. Dodatkowa wskazówka dla prowadzącego: Rozdziel opis 1 Sm 17 i 2 Sm 11–12 na: odwaga, nadużycie,

napomnienie, odpowiedzialność.

Podsumowanie — 6 min

Wniosek: charakter poznaje się również po tym, czego człowiek nie robi.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Na czym polegał rozsądek Dawida przy wyborze wyposażenia?

Znał własne umiejętności i ograniczenia.

Co łączy 1 Sm 17 i 24?

Obie historie odnoszą się do decyzji w sytuacji przewagi lub zagrożenia.

Co koryguje bezkrytyczny portret Dawida?

Późniejsza krytyczna narracja 2 Sm 11–12.

Dlaczego odpowiedzialność króla jest większa niż osoby pozbawionej władzy?

Ma większe możliwości nacisku i może spowodować rozleglejszą krzywdę.

Pomoce dydaktyczne

• Biblie 1 Sm 17; 24; 2 Sm 11–12

• karta analizy dylematu

• zasady bezpiecznej dyskusji

Wskazówki biblijne i wychowawcze

• Młodszym przedstaw opowieść o odwadze bez przemocy obrazowej. U starszych oddziel 1 Sm 17 od 2 Sm 11–12: odpowiedzialność za nadużycie władzy spoczywa na Dawidzie; nie obwiniaj Batszeby. Skrucha nie usuwa skutków krzywdy.

• Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.

• Nie przedstawiaj przemocy i nadużycia władzy jako wzoru rozwiązywania konfliktów.

• 1 Sm 17 opisuje konflikt Dawida z Goliatem i jego zwycięstwo. Młodsze dzieci poznają odwagę i odmowę przyjęcia cudzej zbroi; bez graficznych obrazów śmierci oraz bez zachęcania do walki.

• 1 Sm 16 opisuje namaszczenie Dawida. Kolejność opowiadania i dodatkowe szczegóły w 1 Sm 16–17 warto omówić z najstarszymi jako elementy konstrukcji narracyjnej.

• 1 Sm 24 opisuje odmowę zabicia Saula mimo możliwości odwetu. To ważne uzupełnienie prostego obrazu odwagi jako siły przeciw przeciwnikowi.

• 2 Sm 11–12 zawiera opis wykorzystania królewskiej przewagi wobec Batszeby, doprowadzenia do śmierci Uriasza i napomnienia Natana. Odpowiedzialność za nadużycie spoczywa na Dawidzie. Nie przypisuj Batszebie winy bez tekstowej podstawy.

• 2 Sm 12 pokazuje uznanie winy przez Dawida po wystąpieniu Natana. Przy rozmowie o skrusze nie należy sugerować, że samo wyznanie winy usuwa wyrządzoną krzywdę czy odpowiedzialność sprawcy.

• Omów moralne upadki Dawida ogólnie; omijaj szczegóły dla wrażliwych uczestników i nie żądaj osobistych zwierzeń.

• Dla dzieci 3–9 lat bez brutalnych opisów walki oraz wątków seksualnych. Dla 13–15 lat problem nadużycia władzy omawiaj rzeczowo, bez szczegółów drastycznych i bez obwiniania ofiary. Każde ujawnienie krzywdy traktuj według zasad ochrony małoletnich.

• 1 Sm 17 opowiada o Goliacie; sprawa nadużycia władzy przez Dawida jest w 2 Sm 11–12. Są to różne okresy jego życia i trzeba je wyraźnie rozdzielić.

• RED. II: Młodszym przedstaw opowieść o odwadze bez przemocy obrazowej. U starszych oddziel 1 Sm 17 od 2 Sm 11–12: odpowiedzialność za nadużycie władzy spoczywa na Dawidzie; nie obwiniaj Batszeby. Skrucha nie usuwa skutków krzywdy.

• Teksty do porównania: 1 Sm 17:32–50; 24:4–8; 2 Sm 11:1–12:13

Kontynuacja w domu

Porozmawiajcie o sposobach bezpiecznego zgłaszania nadużycia przez osobę wpływową.